

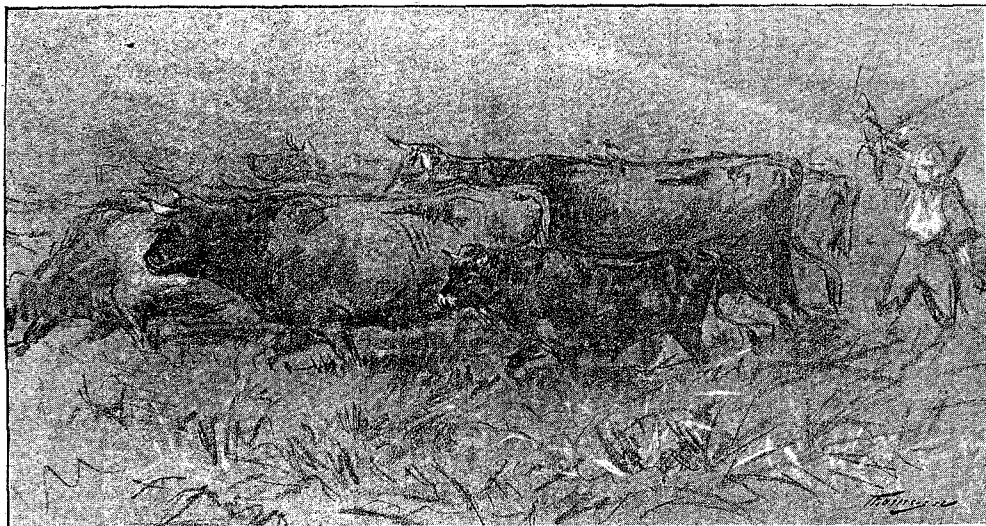
reixen per simples decrets gubernatius. La ciencia, l'art y l'mérit son fruyts directes d'un treball fecundo de l'intel·ligencia y de llarchs y dilatats serveys prestats á la patria. Aquets, al meu modo de veure, son los rasgos més prominents que dissenyan la fesomia de vostre respectat compatrici l'insigne pintor en Joaquim Vayreda.

Quaranta y tants anys de travalls y serveys públichs, may eclipsats per una sola taca ni per un sol transfugi, forman per si sols lo més preuhat timbre d'honor que lo senyor Vayreda presenta á la gratitut y al amor de sos companys, amichs y compatricis.

Desde sa tendra edat descollava ja per sa capacitat, sensibilitat exquisita y grandesa d'ànima y sobretot per sa inclinació y particular afició al art que revelavan á les clares lo que més tart havia d'esser.

Que aixís es, ho veureu si'm permeteu contar una senzilla anécdota. Quan lo non Joaquim Vayreda cursava les assignatures dels últims anys de batxillerat en lo Colegi de PP. Escolapios d'aquesta vila, les cursavan també ab ell altres dos nens de molt poca disposició. Proxims los exámens y desalentats sos dos condei-

xebles, resolgueren no presentarse, preferint una honrosa retirada á la lletjíssima nota d'una reprobació segura. Aixís les coses, se li ocorregué al alumne Vayreda una idea molt original. Agafa un paper y la desrolla en un moment, dibuixant y pintant en ell lo tribunal d'exámens davant del qual apareixen també les figures dels dos pobrets estudiants com aturdits y en ademán d'implorar clemencia, ab un sombrero en una de les mans en forma d'urna y senyalant ab l'index de la altra y ab la tristesa de son rostre que traguessin d'ella la bola d'una favorable aprobació. Y ab tanta vívesa, naturalitat y espontaneïtat transporta al paper y surtén tan exactes les fesomies dels senyors Catedrátichs, tan parescudes al original les dels espantats escolars y tan clara y manifesta la idea que's proposá expressar lo petit artista, qu'Examinadors y Mestres al veure aquell quadro tan perfect, tan admirable y tan acabat baix tots conceptes, no pogueren menys que exclamar les següents laudatories frases: "Si en Vayreda's dedica á la pintura será una notabilitat y ocupará en la historia un dels llochs més preminents." Les prediccions s'han complert. Lo non Vayreda cresqué, 's feu gran

Croquis del quadro ¡ARRI MOREU! adquirit per En Eusebi Güell

y gran ha sigut també en lo bell art de la pintura.

Li tocá en sort una ànima bona, y la Providencia li destiná uns pares religiosos que'l feren sobresurtir en l'exercici de les virtuts cristianes. Cultivá les lletres y la filosofia, pero més encara la filosofia veritable que ensenya al home á subjectar ses passions y arreglar ses costums; la filosofia de l'ànima.

Paisatjista y fins, cap reparo devém tenir en dirho, pintor y mestre eximi, ha educat varies generacions inoculant en elles la virtut y l'amor al art. Ses obres, sos admirables quadros han sigut buscats ab dalé, comprats y admesos en los daurats salens de l'aristocracia y de la gent intel·ligent y de gust exquisit, y han figurat ab premi, gloria y honra seva y de nostra Patria en la Exposició Nacional del any 1871 y en la de Madrid de 1878 y en la Universal de Paris, en la de Amsterdam de 1883 y en la de Niza de 1884. D'elles s'han ocupat ab elogi 'ls crítichs espanyols y també 'ls estrangers, cosa, y aquestes son paraules textuales del mateix senyor Vayreda consignades en la famosa carta que 'ns deixá com en testament, no tan facil de lo-

grar entre aquell inmens caudal d'obres, lo que coloca y posa á nostre artista en lo més alt grau d'esplendor y gloria y fins al costat de les més renomades celebritats en l'art de pintar. De carácter pacífich, reflexiu y cavilós, d'ingeni clar y desembrassat y d'imaginació fecunda, sapigué complir sempre la missió de consumat paisatjista, transportant á la tela y dibuixant y pintant al viu y ab naturalitat, delicadesa y espontaneïtat sens igual les gales, bel·leses y encants y l'hermós y variat panorama, ja alegre, ja trist qu'en les diferentes épocas del any nos ofereix la vista y contemplació de la maravillosa naturalesa ab lo silenci eloquent de ses impresions sentimentals.

L'onada invasora de la immoralitat ha copejat en nostres dies ab furia en los murs de la ciencia y del art obrint ampla bretxa en ells, pero aixís y tot no pot malcejar lo cor del insigne pintor Vayreda quin, de sentiments nobles y delicats, de pensaments y mires elevadíssims y cristians, sapigué distingir sempre lo veritable de lo fals, la bel·lesa real y veritablement tal de la ficícia y pornográfica.